

Nuohous- ja ilmanvaihtotyöhön liittyvä lainsäädäntö, määräykset sekä vinkkejä hyvistä sopimus ja raportointikäytännöistä

29.11.2024 Tomi Flink, OTM, LL.M

Manteria Oy

Tomi Flink, OTM, LL.M

lakimies / osakas
+358 50 491 1540
tomi@manders.fi

MANTERIA OY
Y-tunnus 3129675-6
PL 28
02921 Espoo
<https://www.manders.fi>

Sisältö:

1. Oikeudellinen viitekehys

- Lainsäädäntö (lakisääteiset v. vapaaehtoiset palvelut), pelastuslain mukainen nuohoustoiminta, lakisääteiset vaatimukset, määräajat, ilmoitusvelvollisuudet ja nuohoustodistus, sopimus, hyvä nuohoustapa

2. Nuohouspalvelujen markkinointi

- Kuluttajansuojalaki, laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa, mainonnan tunnistettavuus, palvelun tuottaminen ilman tilausta, hinnan ilmoittaminen

3. Sopiminen ja lisäpalvelut

- Sopimuksen synty, tarjous-vastaus, sopimus koti- ja etämyynissä, sopimusehdoista, lisäpalvelut sopimuksella

4. Vastuut nuohousalan töissä

- Vastuunjako, virheen käsite ja seuraukset, vahingonkorvausvastuu, rikosoikeudellinen vastuu, riskinhallinta

5. Raportointi ja dokumentaatio

- Nuohoustodistus, asiantuntijalausunnot, hyviä käytäntöjä

Oikeudellinen viitekehys

Lakisääteinen nuhous

Pelastuslain 13a §

Rakennusten nuohous

Rakennuksen omistajan, haltijan ja toiminnanharjoittajan on yleisten tilojen ja koko rakennusta palvelevien järjestelyjen osalta sekä huoneiston haltijan hallinnassaan olevien tilojen osalta huolehdittava, että:

- 1) tulisijat ja savuhormit pidetään sellaisessa kunnossa, että niitä voidaan käyttää turvallisesti;
- 2) nuohooja nuohooa tulisijat ja savuhormit säännöllisesti;
- 3) tikkaat, kattokulkutien osat ja katon turvavarusteet pidetään sellaisessa kunnossa, että nuohoustyö voidaan suorittaa turvallisesti.

Edellä 1 momentissa säädetyt velvoitteet eivät koske kaasukäyttöistä tulisijaa eikä sen hormia.

Pelastuslaissa asetetaan rakennuksen omistajalle, haltijalle ja toiminnanharjoittajalle aktiivinen toimintavelvoite osaltaan huolehtia:

- Tulisijojen ja savuhormien kunnosta;
- Tulisijojen ja hormien säännöllisestä nuohouksesta;
- Nuohoustyön suorittamiseksi tarvittavien talon osien kunnosta.
- YMa rakennuksen käyttöturvallisuudesta [1007/2017](#).

Viime kädessä vastuu on kiinteistönomistajalla, mutta myös muulla tilojen käyttäjällä tai haltijalla.

Varsinaisen nuohouksen lisäksi velvoite pitää sisällään myös muut sellaiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen tulisijojen ja savuhormien turvallisiksi käyttämiseksi.

Nuohooja =

- nuohoojan ammattitutkinto
- talotekniikan ammattitutkinto, jossa on suoritettu nuohouksen osaamisala
- Vastaava ulkomainen tunnustettava koulutus

Omatoiminen nuohous ei korvaa lakisääteistä nuohousta, jonka saa suorittaa vain ammattitutkintovaatimuksen täyttävä nuohooja

**1,27
milj.**

NUOHOTTAVAA KIINTEISTÖÄ

**n. 3,5
milj.**

NUOHOTTAVAA TULISIJAA

n. 15%

RAKENNUSPALOISTA JA -
PALOVAAROISTA LIITTYY
TULISIJOIHIN JA
SAVUHORMEIHIN

Määrävälein nuohottavat tulisijat ja hormit

VUODEN VÄLEIN NUOHOTTAVAT

- Käytössä oleva kiinteällä polttoaineella, useammilla polttoaineilla tai raskasöljyllä toimiva tulisija (ei kuitenkaan avotakan tulipesää)
- Yksinomaan kevytöljykäyttöinen tulisija hormoneineen (ei koske keskuslämmityskattilan tulipesää ja tulipintoja)
- Muuhun kuin omaan yksityiseen käyttöön tarkoitetun, säännöllisessä käytössä olevan vapaa-ajan asunnon ja sen saunan tulisijat ja hormit

KOLMEN VUODEN VÄLEIN NUOHOTTAVAT

Omassa käytössä olevan vapaa-ajan asunnon ja saunan tulisijat ja hormit

Ei säädettyjä määräaikoja

- Kaasukäyttöisten tulisijojen ja niiden hormien puhdistukselle ei ole asetettu määrävälejä. Niiden puhdistus on käyttäjän vastuulla.
- Kolme vuotta käyttämättä ollut tulisija ja hormi on nuohottava ennen käyttöönottoa. Käyttämätöntä tulisijaa ja savuhormia ei tarvitse nuohota.
- Tulisijat ja savuhormit on nuohottava riittävän usein ottaen huomioon niiden käyttöaste ja rakenne sekä käytetty polttoaine.

Huom! Vaikka määräaikaa ei ole säädetty, kyse on lakisääteisestä nuohouksesta.

Lakisääteisen nuohoustyön sisältö

Pelastuslain 60§ ja

Sisäasiainministeriön asetus
nuohouksesta

Nuohouksessa nuohooja puhdistaa ja tarkastaa tulisijan ja savuhormin niihin liittyvine osineen.

Nuohoustyö sisältää:

- 1) valmistelutoimet;
- 2) tulisijan ja savu-, liitin- ja yhdyshormin sekä olennaisten lisälaitteiden nuohouksen;
- 3) tulisijan ja savuhormin kunnon arvioimisen sekä suojaetäisyyksien riittävyyden arvioimisen;
- 4) nuohousluukkujen kunnon ja tiiviyn tarkastamisen;
- 5) savupeltien puhdistamisen ja toiminnan tarkastamisen;
- 6) nuohouksessa kertyneen tuhkan ja muun jätteen poistamisen sekä paloturvallisen sijoituksen;
- 7) tarvittaessa tukkeutuneen savuhormin avaamisen.

Nuohoustyössä tulee noudattaa **hyvää nuohoustapaa**.

Tarkastuksessa ei tarvitse käyttää erikoistyövälineitä.

Tulisijan, sen hormien ja ilmanvaihdon on työn suorituksen jälkeen oltava samassa käyttövalmiudessa kuin ennen nuohousta.

Hyvä nuohoustapa

Vrt. hyvä välitystapa, hyvä rakennustapa, hyvä asianajotapa...

Pelastuslaissa on viittaus hyvään nuohoustapaan, jota tulisijojen nuohouksessa tulisi nuohoojan noudattaa. Hyvä nuohoustapa tarkoittaa käytännössä Nuohousalan Keskusliiton työohjeita, mutta määritelmä ei ole yksiselitteinen. Usein hyvään käytäntöön voidaan katsoa lukeutuvaksi myös eri laitteiden valmistajien ohjeita, mikäli sellaisia saatavilla.

Nuohousalan keskusliiton työohjeet ovat luettavissa [täältä](#).

Nuohoustodistus ja ilmoitusvelvollisuudet

Nuohoustodistus annetaan suorituksen jälkeen asiakkaalle ja se sisältää

1. rakennuksen osoitteen;
2. nuohoustyön suorittajan;
3. nuohouksen ajankohdan;
4. tehdyt toimenpiteet;
5. havaitut viat ja puutteet.

Tulipalon vaaraa aiheuttavat viat ja puutteet on yksilöitävä niin, että asiakas voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Kirjallinen ilmoitus pelastuslaitokselle, jos:

- tulisijassa tai hormissa sellaisia vakavia puutteita, jotka aiheuttavat tulipalon vaaraa tulisijaa ja/tai hormia käytettäessä
- muu sellainen vakava puute, joka vaarantaa nuohoustyön turvallisen suorittamisen (esim. kattoturvaluotteet, tikkaat ja kulkusillat)

Ilmoituskyynnyksenä vakavat ja [välitöntä] vaaraa aiheuttavat puutteet

Nuohoustodistusta ei pidä antaa, mikäli nuohoustyötä ei ole tehty lainsäädännön mukaisesti tai sen sisältö on laissa säädettyä suppeampi.

Relevanttia lainsäädäntöä

Sopiminen

Oikeustoimilaki ([1929/228](#))

Markkinointi

Kuluttajansuojalaki ([1978/38](#))

Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa ([1978/1061](#))

Vastuu

Rikoslaki ([1889/39](#))

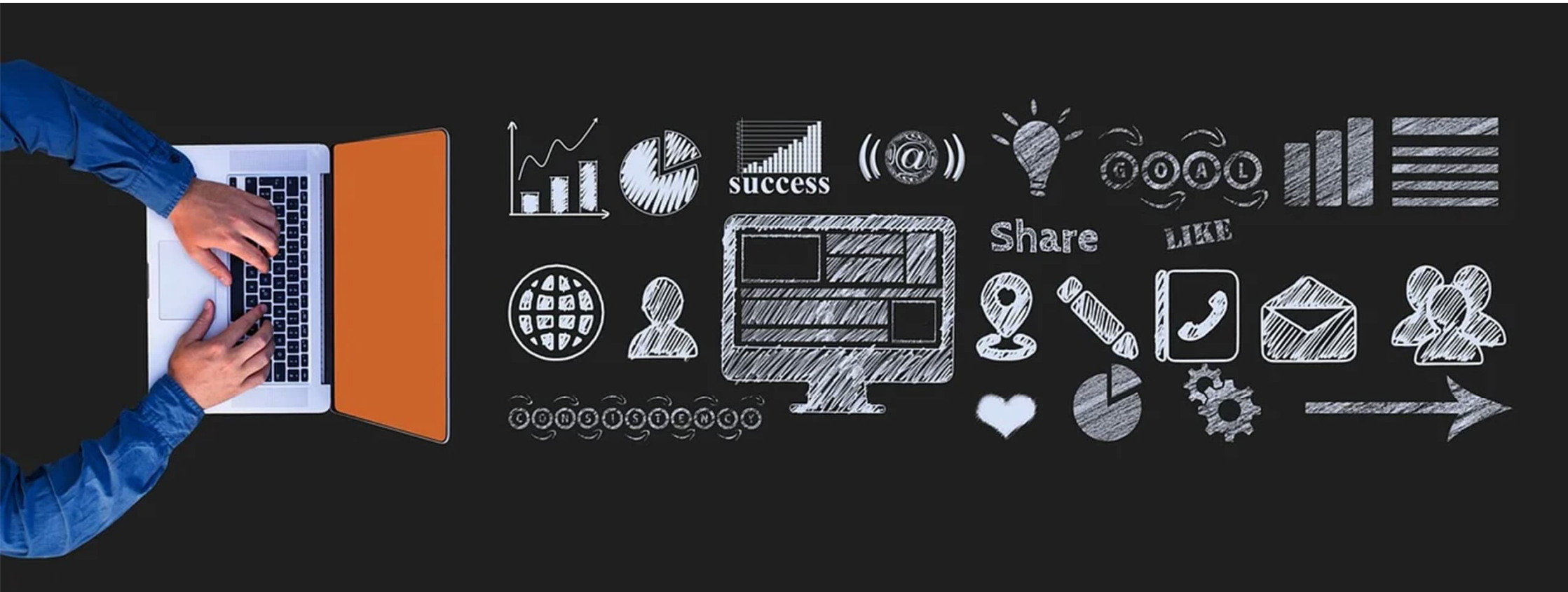
Vahingonkorvauslaki ([1974/412](#))

Pelastuslaki ([2011/379](#))

Työturvallisuus

Pelastuslaki ([2011/379](#))

Työturvallisuuslaki ([2002/738](#))

Nuohouspalvelujen markkinointi

Tapausesimerkki

NUOHOUSILMOITUS

Teille on varattu lakisääteinen nuohous [17.12.2024](#).
Mikäli esitetty ajankohta ei sovi teille, olkaa
viipymättä yhteydessä asiakaspalveluumme uuden
ajan varaamiseksi.

Paloturvallisuusterveisin,
Cervi Talotekniikka Oy

10 min aikaa pohtia vieruskaverin kanssa:

- Mitä puutteita Cervin markkinoinnissa on (perustelkaa)?
- Miten korjaisitte menettelyä?

Kuluttaja- asiamiehen ratkaisu

Päätöspäivämäärä

29.6.2020

Diaarinro

KKV/616/14.08.01.05/19

Osapuolet

Kilpailu- ja kuluttajavirasto v.

Cervi Talotekniikka Oy

Kuluttaja-asiamies edellytti, että Cervi muuttaa markkinointiaan eikä enää jaa kuluttajille ”ilmoituksia” tulevasta nuohouksesta eikä myöskään tarjoa kuluttajille nuohouspalvelua ilman tilausta siten, että kuluttajalle ilmoitetaan ehdotettu nuohousaika ja kuluttajan edellytetään ilmoittavan, jos aika ei hänelle sovi. → Nuohooja ei voi itse tilata itseään toteuttamaan nuohousta.

Lisäksi kuluttaja-asiamies edellytti, että yhtiö antaa kuluttajalle nuohousta koskevat hintatiedot ennen nuohoussopimuksen tekemistä etämyynissä.

Kuluttaja-asiamies kiinnitti Cervin huomiota siihen, että menettely, joka heikentää kuluttajan kykyä tehdä perusteltu ostopäätös, on kuluttajansuojalain 2 luvun 3 §:n tarkoittamalla tavalla sopimatonta.

Kuluttaja-asiamies edellytti, että Cervi sitoutuu siihen, että

1. yhtiö:ei käytä markkinoinnissaan nuohousilmoitus-sanaa;
2. ei tarjoa kuluttajille nuohouspalvelua ilman tilausta siten, että kuluttajalle ilmoitetaan ehdotettu nuohousaika ja kuluttajan edellytetään ilmoittavan, jos aika ei hänelle sovi;
3. huolehtii siitä, että kuluttajalle ilmoitetaan nuohouspalvelun hinta tai hinnan määräytymisen perusteet ennen kuin sopimus nuohouksesta etämyynissä tehdään.

Kuluttaja-asiamiehen ratkaisu

Päätöspäivämäärä
29.6.2020

Diaarinro
KKV/616/14.08.01.05/19

Osapuolet
Kilpailu- ja kuluttajavirasto v.
Cervi Talotekniikka Oy

Piirinuohousjärjestelmästä luopumisen jälkeen rakennuksen omistaja on voinut itse valita sen palveluntarjoajan, jolta nuohouspalvelunsa hankkii.

Ei ole enää piirinuohoojia, joilla olisi yksinoikeus nuohoukseen ja jotka vain ilmoittaisivat nuohouskäynneistään.

Kaikki kuluttajat eivät välttämättä ole vielä tietoisia piirinuohousta koskevasta muutoksesta eikä tätä voida heiltä edellyttää. Tällöin, jos nuohousyritys käyttää edelleen piirinuohoukseen viittaavaa Nuohousilmoitus-termiä, kuluttaja saa helposti virheellisen käsityksen, että hänen tulee käyttää kyseisen yrityksen nuohouspalveluja.

Cervin markkinoinnissa kuluttajalle ehdotettiin myös yksilöllistä ajankohtaa palvelun suorittamiseksi ja kuluttajaa kehoitettiin olemaan yhteydessä Cerviin uuden ajankohdan sopimiseksi, mikäli ehdotettu ajankohta ei hänelle sovi. Kuluttajalla ei ole velvollisuutta tällaiseen nuohousaikaehdotukseen reagoida eikä ilmoittaa Cerville siitä, ettei ajankohta hänelle sovi. Vaikka nuohooja joutuisi tällöin tekemään turhan käynnin kuluttajan luona, tästä ei voi tulla kuluttajalle myöskään mitään seuraamuksia.

Nuohouspalvelujen markkinointi

MAINONNAN TUNNISTETTAVUUS

Kuluttajiin kohdistuvasta markkinoinnista on käytävä selkeästi ilmi sen kaupallinen tarkoitus sekä se, kenen lukuun markkinoidaan (kuluttajansuojalain 2 luvun 4 §).

- esitteiden ja muiden mainosten tulee olla selkeästi tunnistettavissa yrityksen markkinoinniksi eli mainoksiksi.
- Mainos ei saa olla sekoitettavissa viranomaisilmoitukseen eikä siitä saa muodostua kuluttajalle sellaista kuvaa, että kuluttaja olisi velvoitettu hankkimaan kyseisen tavarán tai palvelun juuri ko. yritykseltä.
- Yritykset voivat kuitenkin markkinointinsa yhteydessä kertoa myös niistä lainsäädännön velvoitteista, jotka liittyvät nuohouspalveluihin.

PALVELUN SUORITTAMINEN ILMAN TILAUSTA

Kuluttajansuojalain mukaan markkinoinnissa ei saa tarjota kulutushyödykkeitä toimittamalla niitä kuluttajille ilman nimenomaista tilausta ja edellyttämällä kuluttajalta maksua, hyödykkeen palauttamista tai säilyttämistä taikka muuta toimenpidettä (kuluttajansuojalain 2 luvun 10 §).

- markkinointi ei saa siten perustua siihen, että palvelu katsotaan tilatuksi, ellei sitä nimenomaisesti peruuteta.
- mikäli elinkeinonharjoittaja haluaa jo markkinointiyhteydenotossa ehdottaa aikaa palvelun suoritusajankohdaksi, on tämä toteutettavissa kuluttajansuojalainsäädäntöä noudattaen esimerkiksi siten, että kuluttajaa pyydetään vahvistamaan tilaus ja ko. ajankohta (tai sopimaan muusta ajasta)
- Opt out v. opt in

Nuohouspalvelujen markkinointi

Kotimyynti = muualla kuin elinkeinonharjoittajan tiloissa tehty sopimus

Etämyynti = sähköisiä viestintävälineitä käyttäen tehty sopimus (puhelimitse, verkossa)

PALVELUN HINNAN ILMOITTAMINEN

Kun kyse on koti- tai etämyynnistä, elinkeinonharjoittajan tulee noudattaa toiminnassaan kuluttajansuojalain 6 luvun vaatimuksia. Laki edellyttää esimerkiksi sitä, että kuluttajalle kerrotaan ennen etämyyntisopimuksen tekemistä kulutushyödykkeen kokonaishinta veroineen tai, jos täsmällistä hintaa ei voida etukäteen laskea, hinnan määräytymisen perusteet.

Entä, jos asiakas ei ole kuluttaja?

Markkinoinnista on käytävä selkeästi ilmi sen kaupallinen tarkoitus sekä se, kenen lukuun markkinointi toteutetaan. (SopMenL 1 §)

Elinkeinotoiminnassa ei saa käyttää totuudenvastaista tai harhaanjohtavaa ilmaisua, joka koskee omaa tai toisen elinkeinotoimintaa ja on omiaan vaikuttamaan hyödykkeen kysyntään tai tarjontaan taikka vahingoittamaan toisen elinkeinotoimintaa. (SopMenL 2 §)

Markkinointi, josta voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa kilpailija tai kilpailijan markkinoima hyödyke (*vertaileva markkinointi*), on vertailun osalta sallittu vain, jos:

- se ei ole totuudenvastaista tai harhaanjohtavaa;
- se koskee hyödykkeitä, joita käytetään samaan tarkoitukseen tai samoihin tarpeisiin;
- siinä verrataan puolueettomasti hyödykkeiden yhtä tai useampaa olennaista, merkityksellistä, toteen näytettävissä olevaa ja edustavaa ominaisuutta tai hyödykkeiden hintoja;
- siinä ei väheksytä eikä halvenneta kilpailijan tavaramerkkiä, toiminimeä tai muuta erottavaa tunnusta taikka hyödykettä, toimintaa tai oloja;

Erikoistarjousten vertailevassa markkinoinnissa on lisäksi selkeästi mainittava tarjouksen kesto ja, jos tarjous on voimassa niin kauan kuin hyödykkeitä riittää, maininta siitä. (SopMenL 2a §)

Sopiminen ja lisäpalvelut

Sopimuksesta

Oikeustoimilain 1 §:

Tarjous sopimuksen tekemisestä ja sellaiseen tarjoukseen annettu vastaus sitovat tarjouksen tekijää ja vastauksen antajaa

- Tilaus = sopimus
 - Tarjous – vastaus, myös sähköposti riittää!
 - Kirjallinen sopimus suotava aina – etämyynnissä pakollinen
- Sopimusvapaus
 - Sopimuksen ehdot
 - Sopimuksen muoto (koti- ja etämyynti poikkeuksena)
- Sopimuksen sitovuus
 - Oikeudet
 - Velvollisuudet
- Heikomman suoja
- Epäselvää sopimusehtoa tulkitaan laatijansa vahingoksi
- Kohtuullisuus

Hinnan ja ehtojen tulee käydä
ilmi sopimuksesta tai
tilausvahvistuksesta

Sopimus koti- ja etämyynnissä

Sopimus syntyy puhelinmyynnissä vasta puhelun jälkeen kirjallisesti.

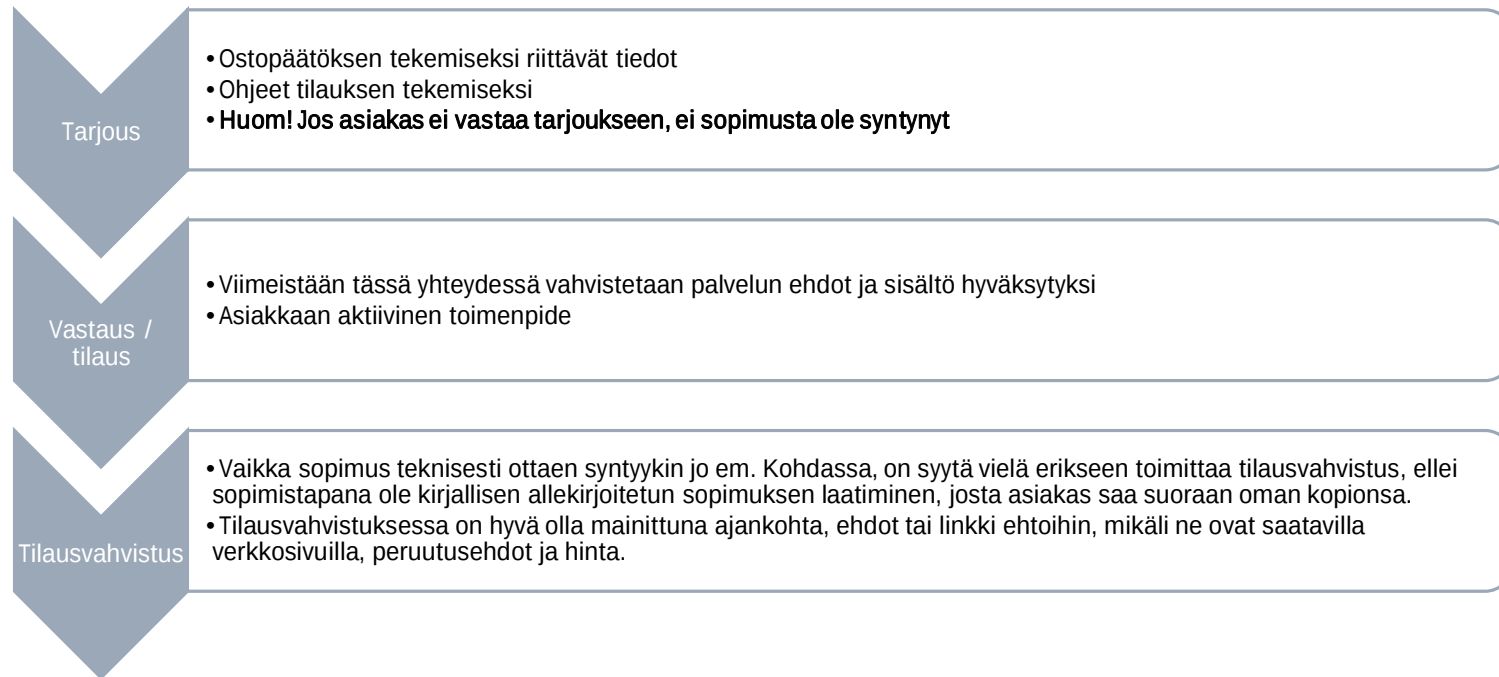
- myyjän on erikseen lähetettävä kauppaamastaan palvelusta tai tuotteesta kuluttajalle kirjallinen tarjous.
- Jos kuluttaja ei hyväksy tarjousta kirjallisesti, sopimus ei ole sitova eikä myyjä saa vaatia siitä esimerkiksi maksua.

Kirjallinen tarjous on lähetettävä vasta puhelun jälkeen eikä sen aikana.

Tarjous voidaan lähettää joko sähköisessä tai paperisessa muodossa, kunhan tiedot annetaan pysyvällä tavalla.

Ehdoissa hyvä huomioda

- Toimeksiannon sisältö
 - Lakisääteiset vai myös jotain muuta
 - Esim. rasti ruutuun
- Sovitut suoritusajankohdat ja peruutusehdot (puolin ja toisin)
- Sovitut hinnat ja hinnoitteluperusteet
- Sopimus voi olla myös jatkuva ns. huoltosopimustyyppinen!
- Vastuut
- Laatuvaatimukset
- Sovittu dokumentaatio
- Riidanratkaisu

SOPIMUKSEN SYNTY

Muut nuohoukseen ja ilmanvaihtoon liittyvät palvelut

Kun lakisääteisiä palveluja koskevat tietyt sisältövaatimukset, vastuut ja pätevyysvaatimukset, sellaista lisäpalvelua koskevat ehdot, joista ei ole säädetty laissa, voidaan määrittää vapaammin.

Palvelun sisältö ja ehdot määräytyvät sopimuksen mukaan.

Huom! Kuluttajansuojalaki koskee kaikkea kuluttajien ja yritysten välistä kaupallista sopimista, mistä johtuen esimerkiksi kuluttajansuojalain markkinointia koskevat säännökset on syytä muistaa myös lisäpalveluja myytäessä.

Rakentamispalveluiden myynnissä muistettava käännetty arvonlisäverovelvollisuus.

Vastuut nuohousalan töissä

Yleistä osapuolten välisestä vastuunjaosta

KIINTEISTÖNOMISTAJA HUOLEHTII, ETTÄ

- Tulisijat ja hormit nuohotaan säännöllisesti
- Rakennus on kaikilta ominaisuuksiltaan sellainen, että sitä voidaan käyttää ja huoltaa turvallisesti.

Oikeuskäytännössä kiinteistönomistajan vastuu on muodostunut hyvin lähelle ns. ankaraa vastuuta eli tuottamuksesta riippumatonta vastuuta.

NUOHOOJA VASTAA, ETTÄ

- Nuohoustyö suoritetaan lain, asetusten ja hyvän nuohoustavan mukaan
- Nuohoustyö ja lisäpalvelu vastaa osapuolten välistä sopimusta
- Asiakkaalle annetaan asianmukainen nuohoustodistus.
- Mahdolliset viranomaisilmoitukset tulevat tehdyiksi.

Virheen käsitteestä

Palvelun tulee olla sopimuksen mukainen. Palvelun tulee:

- 1) soveltua siihen tarkoitukseen, johon palvelua yleensä käytetään;
- 2) soveltua siihen erityiseen tarkoitukseen, johon palvelua oli tarkoitus käyttää, jos myyjän on kaupantekohetkellä täytynyt olla selvillä tästä tarkoituksesta ja ostajalla on ollut perusteltua aihetta luottaa myyjän asiantuntemukseen ja arviointiin;
- 3) vastata ominaisuuksiltaan sitä, mihin myyjä on viitannut markkinoinnissaan taikka muutoin; sekä
- 4) vastata myös dokumentoinniltaan sitä, mistä on sovittu tai mitä palvelulta muutoin voidaan kohtuudella edellyttää.

Sen lisäksi palvelun tulee täyttää seuraavat yleiset vaatimukset:

- 1) palvelun tulee soveltua niihin käyttötarkoituksiin, joihin saman tyyppistä tavaraa yleensä käytetään ottaen huomioon soveltuva lainsäädäntö, tekniset standardit tai näiden puuttuessa alakohtaiset käytäntösäännöt;
- 2) palvelun on vastattava laadultaan ja kuvaukseltaan näytettä tai mallia, jonka myyjä asetti ostajan saataville ennen sopimuksen tekemistä;
- 3) palvelun laadun, lopputuloksen kestävyys ja muiden ominaisuuksien on vastattava ominaisuuksia, joita saman tyyppisillä palveluilla yleensä on ja joita ostaja voi kohtuudella odottaa, kun otetaan huomioon palvelun luonne sekä tiedot, jotka myyjä, tuottaja tai muu liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistunut henkilö tai joku näiden lukuun on esittänyt markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa.

Jos palvelu ei vastaa edellä todettua, siinä on virhe.

Virheen seurauksista

Oikeus pidättäytyä maksusta

Oikeus vaatia virheen poistamista

Hinnanalennus

Oikeus purkaa sopimus / perua tilaus

Vahingonkorvaus

Vahingonkorvausvastuu

Mikäli nuohoustyö on suoritettu virheellisesti tai huolimattomasti ja tästä aiheutuu vahinkoa kiinteistölle tai sen käyttäjille, nuohooja voi joutua korvausvastuuseen aiheutuneista vahingoista.

Vahingonkorvausvastuu voi syntyä sekä lakisääteisiä että vapaaehtoisia nuohouspalveluja tuottaessa.

- Korostunut huolellisuusvelvoite - ekskulpaatiovastuu

Korvausvastuu voi realisoitua myös toimeksiannon suorittamisen viivästyessä (käyttöhyödyn menetys, jos vaikkapa varaavaa takkaa ei voida käyttää ja tämä aiheuttaa lisääntyneitä sähkölämmityskustannuksia)

Riskiä voidaan hallita

- Huolellisella toiminnalla
- erilaisilla vastuuvakuutuksilla
- Sopimukseen/tarjoukseen sisällytettävillä vastuunrajoitusehdoilla (Esim. *"Palveluntuottaja on velvollinen korvaamaan asiakkaalle aiheutuneen välittömän vahingon, joka johtuu nuohouspalvelun virheestä, viivästyksestä tai muusta palveluntuottajan syyksi katsottavasta seikasta. Palveluntuottaja ei vastaa välillisistä vahingoista. Palveluntuottajan vahingonkorvausvelvollisuuden enimmäismäärä on [*] kertaa toimeksiannosta perittävän palkkion suuruinen."*).
- Yleiset sopimusehdot suositeltavaa laatia.

Rikosoikeudellinen vastuu

Pelastusrikkomus: Mikäli nuohooja jättää lakisääteisessä nuohouksessa ilmoittamatta pelastusviranomaiselle tai merkitsemättä nuohoustodistukseen havaitsemastaan sellaisesta puutteesta, joka voi vaarantaa tulipesän tai hormin turvallisen käytön tai aiheuttaa tulipalonvaaraa, kyseessä voi olla pelastusrikkomus, josta säädetty ankarin rangaistus on sakkoa.

Vammantuottamus/kuolemantuottamus: Pahimmassa tapauksessa paloturvallisuuspuute voi johtaa henkilövahinkoihin. Tällöin, mikäli puute on joko kokonaan tai osittain johtunut nuohoojan velvoitteiden laiminlyönnistä, voi pahimmassa tapauksessa olla kyseessä vammantuottamus tai kuolemantuottamus.

Työturvallisuusrikos tai –rikkomus: Jos työnantaja rikkoo työturvallisuusmääräyksiä tai aiheuttaa työturvallisuusmääräysten vastaisen puutteellisuuden tai epäkohdan eli laiminlyö tälle kuuluvia työturvallisuusvelvollisuuksia, minkä seurauksena aiheutuu työturvallisuuslain vastainen tila.

Rikosoikeudellisen vastuun realisoituminen on äärimmäisen harvinaista ja kynnys korkea.

- Poliisin esiselvittelyvaihe
- Esitutkintakynnys (syytä epäillä, että jokin rikos on voinut tapahtua)
- Syytekynnys (todennäköisiä syitä epäillyn syyllisyyden tueksi)
- Tuomiokynnys (Syyllisyydestä ei jää varteenotettavaa epäilystä)

Tapausesimerkki

Tilaajan talon keskuslämmitys oli reistaillut 5.1.2000 alkaen. Poltinhuolto kehotti nuohouttamaan savupiipun ennen lämmityspolttimen huoltamista.

Yritys A suoritti nuohouksen. Poltin ei kuitenkaan toiminut kunnolla nuohouksen ja huollon jälkeenkään. Tilaaja tilasi huollon yritys B:ltä 3.3.2000. Huoltoyhtiön mukaan öljypoltin ei toiminut ja vikaa haettaessa todettiin hormin olevan tukossa. Poistettaessa liitoshormi todettiin, että piippu oli alapäästään täysin tukossa märästä noesta. Lausunnon mukaan hormin tukkoisuuden aiheutti se, että nokea ei ollut poistettu nuohouksen yhteydessä piipun alapäästä.

Yritys B suoritti uuden nuohouksen. Kun hormisto ja lämmityskattila oli nuohottu uudelleen, alkoi poltin toimia.

Kunnan palotarkastajan lausunnon 29.3.2000 mukaan öljylämmitys ei toiminut kunnolla ennen eikä jälkeen Yritys A:n 5.1.2000 tekemän nuohouksen. Toinen nuohooja B sai piipusta irti märkää nokea noin kymmenen kilogrammaa.

Tapausesimerkki

Keskustele 5-10 min vierustoverin kanssa. Onko tilaajan vaatimus mielestänne perusteltu?

Tilaaja vaatii hyvitystä ja vahingonkorvausta virheellisestä työstä aiheutuneesta vahingosta. Vaatimus on yhteensä 2 919,40 markkaa, johon sisältyvät 120 markan osa tammikuun 2000 nuohouslaskusta, Oulun Vesi ja lämmön kaksi laskua 646,40 markkaa ja 1 561 markkaa, nuohouslasku 242 markkaa ja siivouskuluja 350 markkaa.

Yritys A piti valitusta aiheettomana. Sen mukaan nuohous tehtiin moitteettomasti, minkä mukana ollut toinen nuohooja voi todistaa. Toimeksisaaja kävi katolla puhdistamassa hormit, tyhjensi laskunoet ja tarkisti lampulla hormin. Kattilan nuohoojat puhdistivat yhdessä ja totesivat vetokokeessa hormin vetävän hyvin. Ongelmien ilmaannuttua tilaajan olisi pitänyt ottaa yhteyttä nuohoojaan. Kahden kuukauden aikana on voinut sattua monenlaista, kun kyse on lämmityskattilasta. Tilaaja on jo saanut laskusta alennusta.

Vanhasta piipusta on voinut tippua palasia tukkien hormin, tai ilmalukko on voinut estää vedon. Savupiippujen sisään laitetaankin usein teräksinen putki suojaamaan hormia murenemiselta. Myös roska polttimessa aiheuttaa runsasta nokeamista kuten polttimen säätöjen muuttuminenkin. Toimeksisaajan havainnon mukaan hormista oli poistettu vain puoli sangollista kivistä ja laastista nokea, mikä viittaa hormin murenemiseen.

Kuluttajariita- lautakunta

Päätöspäivämäärä
14.8.2002

Diaarinro
00/39/1106

Kuluttajansuojalain 8 luvun 12 §:n mukaan palvelus on suoritettava ammattitaitoisesti ja huolellisesti sekä ottaen huomioon tilaajan edut. Saman luvun 16 §:n mukaan tilaaja ei saa vedota palveluksen virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita.

Kuluttajansuojalain 8 luvun 18 §:n mukaan tilaaja saa vaatia palveluksessa olevan virheen oikaisemista. Vaikka tilaaja ei vaatisi virheen korjaamista tai suorituksen uusimista, toimeksisaaja saa omalla kustannuksellaan suorittaa tällaisen oikaisun, jos hän tilaajan ilmoittaessa virheestä viipymättä tarjoutuu tekemään sen.

Toimeksisaaja voi välttää korvausvastuustaan oikaisemalla virheen asianmukaisesti.

Jos tilaaja aiheettomasti kieltäytyy antamasta tilaisuutta virheen oikaisuun, hän voi puolestaan menettää - paitsi oikeutensa kaupan purkamiseen ja hinnanalennukseen - myös oikeuden saada täysimääräistä korvausta virheen korjauttamisesta aiheutuneista kustannuksista. → vahingon rajoittamisvelvollisuus

Kuluttajariita- lautakunta

Päätöspäivämäärä
14.8.2002

Diaarinro
00/39/1106

KRIL katsoi osoitetuksi, että nuohouspalvelussa oli todennäköisesti virhe siitäkin huolimatta, että nuohooja oli esittänyt useita vaihtoehtoisia syitä hormin toimimattomuudelle.

→Huomioitava nuohoojan näyttötaakka, pelkkä spekulointi ei ole riittävä näyttö

Tilaaja ei ollut täyttänyt vahingon rajoittamisvelvollisuuttaan ilmoittamalla puutteesta alkuperäiselle työn suorittaneelle nuohoojalle.

KRIL katsoi nuohoojan olevan korvausvelvollinen tilaajalle aiheutuneista vahingoista. Vahingon määrässä otettiin kuitenkin huomioon, että mikäli tilaaja olisi antanut nuohoojalle mahdollisuuden korjata itse virheensä, osa kustannuksista olisi jäänyt syntymättä.

Raportointi ja dokumentaatio

Dokumenttaatio

- Miksi tärkeää?
 - Asiakkaan näkökulma (mm. suojeluohjeet ja vakuutuskorvaukset)
 - Nuohoojan näkökulma (oman selustan turvaaminen)
 - Yhteiskunnan näkökulma (vahinkojen ennakointi ja ennaltaehkäisy)
- Mitä, missä, milloin, kenen toimesta ja mitä sitten?
- Kirjallisena
 - jos toimitat sähköisesti, käytä muotona mieluiten PDF:ää
 - Hyvinä käytäntönä allekirjoittaa
- Lakisääteisten dokumentoinnissa oltava erityisen tarkkana
 - Oman selustan turvaaminen
 - Nuohoustodistus samalla näyttö, että nuohous on suoritettu lainsäädännön edellyttämällä tavalla
- Kirjaa havainnot ja rajaukset näkyviin
 - Vastuu lähtökohtaisesti kiinteistönomistajalla, jos jättää suosituksia noudattamatta ja tästä aiheutuu seuraamuksia
 - Älä kirjoita todentamattomia epäilyksiä, vaan kirjoita jatkoselvitystarpeita
 - Olosuhteet, jos voivat vaikuttaa havaintoihin

Nuohoustodistus

Perustiedot

Nuohouksen suorittaja	Teppo Testaaja, Yritys Oy +358401231234
Suoritusajankohta	04.09.2023
Asiakas	Elmeri Esimerkki Esimerkkikatu 12 85500 Nivala
Rakennuksen tyyppi	Omakotitalo
Piipun tyyppi	Muurattu

Tehdyt toimenpiteet

- Tulisijat suojattu ja peltien raot tiivistetty
- Hormi puhdistetut mekaanisesti
- Sadesuojan kunto tarkastettu
- Sadesuoja puhdistettu
- Suojaetäisyydet tarkastettu
- Pieneläineverkot palautettu ennalleen nuohoustyön jälkeen

Havaitut viat ja puutteet

x

Yhteenveto

x

Allekirjoitukset

Vakuutuslautakunnasta, VKL 312/15

Vakuutuksenottajan haketta käyttänyt lämpökeskus vaurioitui tulipalossa vuonna 2014. Onnettomuusselosteen mukaan tulipalon aiheutti koneen tai laitteen vika. Paikalla palon aikana ollut palomestari D kertoi vakuutusyhtiön vahinkotarkastajalle, että kyseessä oli niin sanottu takapalo, jolloin lämpölaitoksessa syttynyt tulipalo oli levinnyt palokaasujen mukana takaisin hakesiiloon. Automaattinen sammutusjärjestelmä ei toiminut, koska palokaasut pääsivät sen ohi takakautta putken läpi hakevarastoon.

Vakuutusyhtiö pyysi nuohoojamestarilta jälkikäteen lausuntoa. Vahinkopaikalta palon jälkeen otetuista kuvista ilmeni, että laitteistossa oli ollut nokea, tuhkaa ja hakkeen seassa muovia ja metallia. Lisäksi oli ollut varsinaisia laitteiston vaurioita. Nuohooja olisi puuttunut näihin epäkohtiin.

Kiinteistönomistaja oli laiminlyönyt laitteiston asianmukaisen huollon ja ylläpidon sekä lakisääteisen nuohouksen järjestämisen.

Vahinkotarkastuksen mukaan ulkona olleesta puhdistusluukusta puuttui eriste suurelta osalta. Tuhkatilan luukusta puuttui puolet. Arvion mukaan kattilaa ei ollut nuohottu edes lakisääteisen minimin verran, vaan huolto oli laiminlyöty. Kattilan karstasta päätellen sen sisäosissa oli jossain vaiheessa ollut korkeita lämpötiloja ja mahdollista pien tai noen palamista. Luukun sisäpuolinen teräslevy oli halkeillut ja vääntynyt useasta kohdasta. Karstakerrokset vaikuttivat paksuulta ja liuskemaisilta, mikä kertoi siitä, että ne olivat kertyneet pitkähkön ajan kuluessa.

→ maksettavaa korvausta alennettiin tässä tapauksessa 50 % suojeluohjeiden rikkomisen vuoksi, mutta vakuutusyhtiö olisi voinut alentaa korvausta tätä enemmänkin tai evätä sen jopa kokonaan. Vakuutuslautakunta piti vakuutusyhtiön ratkaisua oikeana.

Asiantuntijalausunnot

Te olette asiantuntijoita, älä anna asiakkaan sanella havaintojasi

- Käytä ns. lääkärintoimintomallia: ”asiakkaan kertoman mukaan...”

Jos nostat esiin riskejä tai suosituksia, perustele

- Looginen syllogismi

Kirjaa esiin:

- Lausunnon pohjaksi perehtymäsi kirjallinen aineisto
- Lausunnon tilaajan tiedot ja toimeksiannon sisältö
- Havainto
- Miksi se on relevantti ja mitä siitä voi seurata.
- Rajaukset ja tulkinnanvaraisuudet
- Suositukset ja niiden aikajänne
- Mahdolliset tilapäistoimenpiteet

Vältä spekuloinia

- vahvakin epäily kannattaa jättää kirjaamatta, jollei sitä ole voitu todentaa. Kirjaa sen sijaan esimerkiksi, että ”Asiaa n.n. ei voitu todentaa, (mistä syystä, pääsy estynyt, rakenteita avaamatta, tms.). Riskien välttämiseksi suositellaan jatkotutkimuksia ennen hormin käyttöä.

Asiantuntijalausuntoja voidaan
tarvita vakuutusyhtiötä tai
esimerkiksi oikeudenkäyntiä
varten

KHO 4329/2019

Ylivieskan rakennus- ja ympäristölautakunta oli päätöksessään 29.1.2014 (§ 6) muun ohella todennut, että A:n ja B:n kiinteistön pienkattilassa tapahtuvasta palaturpeen polttamisesta aiheutuu hajun ja savun muodossa ainakin ympäristönsuojelulain 3 §:ssä tarkoitettua yleisen viihtyisyyden vähentymistä sekä kaupungin ympäristönsuojelumääräysten 12 §:ssä määrätyn vastaista haittaa.

Ylivieskan rakennus- ja ympäristölautakunta antoi määräyksiä haitan poistamiseksi.

Vaasan hallinto-oikeus oli päätöksellään 18.1.2016 numero 16/0007/1 muuttanut lautakunnan ratkaisua.

A oli toimittanut lautakunnalle 9.6.2016 nuohoustyölistan/laskun, joka on päivätty jo 17.11.2014 ja jonka kääntöpuolelle nuohooja oli kirjannut palamistapahtuman olleen ihanteellinen. Hallinto-oikeus ei pitänyt tätä selvitystä riittävänä.

A ja B ovat kuitenkin muutoksenhakuvaiheessa hallinto-oikeuteen 15.3.2017 antamansa vastaselityksen liitteenä toimittaneet nuohouspalvelun tarjoaja C:n 6.3.2017 päiväämän selvityksen siitä, ettei kattilassa ole tapahtunut epätäydellistä palamista, joka näkyisi hormissa pikenä ja että kattilaa lämmitetään oikein. Hallinto-oikeus piti tätäkin selvitystä suppeana, mutta totesi, että selvityksen on kuitenkin laatinut nuohooja pelastuslaissa tarkoitettuna ammattihenkilönä ja selvityksen perusteella on arvioitavissa keskeiset tiedot kiinteistön kattilasta ja sen palamisolosuhteista.

Hallinto-oikeus palautti asian lautakunnan arvioitavaksi haitan vähentämistä koskevana asiana.

Ylivieskan rakennus- ja ympäristölautakunta valitti hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

KHO 4329/2019

Ylivieskan rakennus- ja ympäristölautakunta oli päätöksessään 29.1.2014 (§ 6) muun ohella todennut, että A:n ja B:n kiinteistön pienkattilassa tapahtuvasta palaturpeen polttamisesta aiheutuu hajun ja savun muodossa ainakin ympäristönsuojelulain 3 §:ssä tarkoitettua yleisen viihtyisyyden vähentymistä sekä kaupungin ympäristönsuojelumääräysten 12 §:ssä määrätyn vastaista haittaa.

Valituksen perusteet

Nuohooja C totesi puhelinkeskustelussa 18.11.2018 lautakunnan edustajalle, ettei hänelle ole esitetty esimerkiksi hallinto-oikeuden päätöstä näyttämällä tai lukemalla, mitä annettavalta lausunnolta on edellytetty. C totesi myös, ettei palaturpeen polttaminen pienkattilassa sovellu nyt kyseessä olevan kaltaiselle taajama-alueelle erityisesti savun aiheuttaman hajuhaitan vuoksi.

C:n nimeä ei ole Jokilaaksojen pelastuslaitoksen nuohousta koskevalla listalla ja piirijakoa kuvaavalla sivustolla, ja C itse käyttää nimikettä nuohouspalvelujen tuottaja.

C:n 6.3.2017 antamaa lausuntoa ei ole osoitettu eikä annettu toimivaltaiselle viranomaiselle.

Sisällöltään suppea nuohoojan selvitys ei voi vastata Vaasan hallinto-oikeuden lainvoimaisessa päätöksessä edellytettyä arviointia.

- ei täytä lainkaan määräyksen vaatimusta siitä, että asiantuntijan arviossa on esitettävä toimenpiteet palamisolosuhteiden hallitsemiseksi ja haju- ja hiukkaspäästöjen vähentämiseksi.
- ei tarkastella millään tavalla kattilan turpeella päältä täytettäessä tapahtuvaa päästöä eikä päästökorkeuden riittävyyttä korkeiden puiden katveessa.
- Oleellinen osa turpeenpolton seurauksena aiheutuvia haittoja koskevaa kokonaisuutta on jäänyt täysin selvittämättä.

KHO 4329/2019

Ylivieskan rakennus- ja ympäristölautakunta oli päätöksessään 29.1.2014 (§ 6) muun ohella todennut, että A:n ja B:n kiinteistön pienkattilassa tapahtuvasta palaturpeen polttamisesta aiheutuu hajun ja savun muodossa ainakin ympäristönsuojelulain 3 §:ssä tarkoitettua yleisen viihtyisyyden vähentymistä sekä kaupungin ympäristönsuojelumääräysten 12 §:ssä määrätyn vastaista haittaa.

KHO:n ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että hallintopakkoasioissa olosuhteet voivat muuttua myös valitusprosessin aikana, joten hallinto-oikeus on sinänsä voinut ottaa kantaa siihen, onko määräyksessä asetetun määräajan jälkeen hallinto-oikeudelle toimitettua nuohoojan lausuntoa pidettävä määräyksessä tarkoitettuna selvityksenä.

Nuohooja C:n 6.3.2017 päivätyssä lausunnossa esitetty selvitys hormin olosuhteista voi joiltakin osin kuvata kattilan soveltuvuutta materiaalin polttamiseen, mutta lausunnosta ei käy ilmi, onko nuohooja havainnoinut todellista palaturpeen palotapahtumaa ja kattilan palamisolosuhteita palotapahtuman aikana. Koska lausunnosta ei ilmene esimerkiksi kuvausta palotapahtumista erilaisten lämmitysolosuhteiden aikana, lausuntoa ei voida pitää riittävänä selvityksenä kattilan ja sen palamisolosuhteiden soveltuvuudesta turpeen polttamiseen. Se, että lausunnossa todetaan nuohoojan keskustelleen oikeaoppisesta polttamisesta A:n kanssa, ei myöskään täytä veloitteen vaatimusta siitä, arviossa tulee esittää tarvittavat toimenpiteet palamisolosuhteiden hallitsemiseksi ja haju- ja hiukkaspäästöjen vähentämiseksi.